

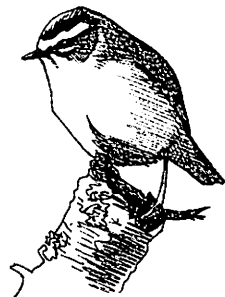

Ringmärkningen vid Falsterbo fågelstation 1998

Ringning at Falsterbo Bird Observatory 1998

Lennart Karlsson, Sophie Ehnbohm & Göran Walinder

Meddelande nr 195 från Falsterbo fågelstation

Under 1998 ringmärktes 18 380 fåglar av 76 arter vid Falsterbo (medeltal 1980-97: 23 500). Nästan två tredjedelar av totalsumman utgjordes av de fyra "stora" arterna rödhake, rörsångare, lövsångare och kungsfågel, medan de partiella flyttarna som t. ex. blåmes var tämligen fåtaliga. En intressant nykomling var skäggmesen: 49 ex ringmärktes vid Flommen.

Rapporten innehåller som vanligt några kommentarer till årets fångstresultat och återfynd. Avslutningsvis presenteras en lista över "Meddelanden från Falsterbo fågelstation" publicerade under 1998.

För nittonde året i rad bedrevs ringmärkningen vid Falsterbo 1998 enligt de standardiserade rutiner som använts sedan 1980, det vill säga daglig fångst vid Fyren under både vår (21 mars - 10 juni) och höst (21 juli - 10 november), samt i vassarna på Södra Flommen (21 juli - 30 september). Den dagliga fångsttiden var, precis som tidigare, minst fyra timmar under våren och minst sex timmar under hösten från gryningen räknat. Antalet dagligen använda nät (högst 20 på vardera lokalen) varierade med väderleken. Under dagar med ihållande nederbörd eller hård vind bedrevs ingen fångst.

I denna rapport behandlas endast data fr. o. m. 1980, om ej annat anges. I jämförelser mellan fångstiffror från olika år avser uttrycken "medeltal", "normalt" etc. tioårsmedeltalet 1983-92. Eventuella klockslag anges alltid i svensk normaltid.

Totalt ringmärktes 18 380 fåglar av 76 arter. Det är den fjärde lägsta årssumman under de 19 åren med standardiserad fångst (min - max: 14 387 (1995) - 37 286 (1988). Ungefär 95 % av fåglarna märktes inom det standardiserade program-

met. De övriga ringmärktes på andra lokaler och/eller som boungar. Totalsummans fördelning på arter och säsonger redovisas i Appendix. Säsongssummorna från Fyren och Flommen är direkt jämförbara med motsvarande uppgifter i ringmärkningsrapporterna för 1980-97, publicerade i Anser 1981-98. Årets fångstsummor för valda arter i relation till respektive medelvärden redovisas i Tabell 1, 3 och 5. Vid Falsterbo sällsynta arter som ringmärktes under 1998 har sammanställts i Tabell 7.

Väder 1998

Samtliga väderdata är hämtade från SMHI (1998, 1999) samt från SMHI:s väderstation vid Falsterbo fyr. Vinduppgifter avser om inte annat anges avläsningen kl 0700.

Året som helhet blev åter mildare än normalt, vilket i hög grad beror på den milda vintern och en tämligen varm vår. Däremot var det en sval och blöt sommar. Hösten kännetecknades av mycket blåsigt väder och tämligen riklig nederbörd.

En översikt av vädret vid Falsterbo 1998 med avseende på temperatur, nederbörd, vindriktning och vindstyrka ges i Fig. 1. I stora drag speglar avvikelserna från normalvärdena förhållandena i södra Sverige, medan däremot de absoluta värdena kan skifta kraftigt mellan t. ex. kust och inland.

Vintern blev mycket mild med medeltemperatur på tre till fyra grader över de normala. Redan från mitten av februari var vädret vårligt och de första flyttfåglarna anlände. Även mars blev något mildare än normalt trots en lång period med kalla nätter.

April inleddes med snöfall och nollgradig luft. I mitten på månaden stabiliserades vädret, dagstemperaturerna steg och efterhand blev även nätterna lite mildare. Slutet av april bjöd på en försmak av sommaren.

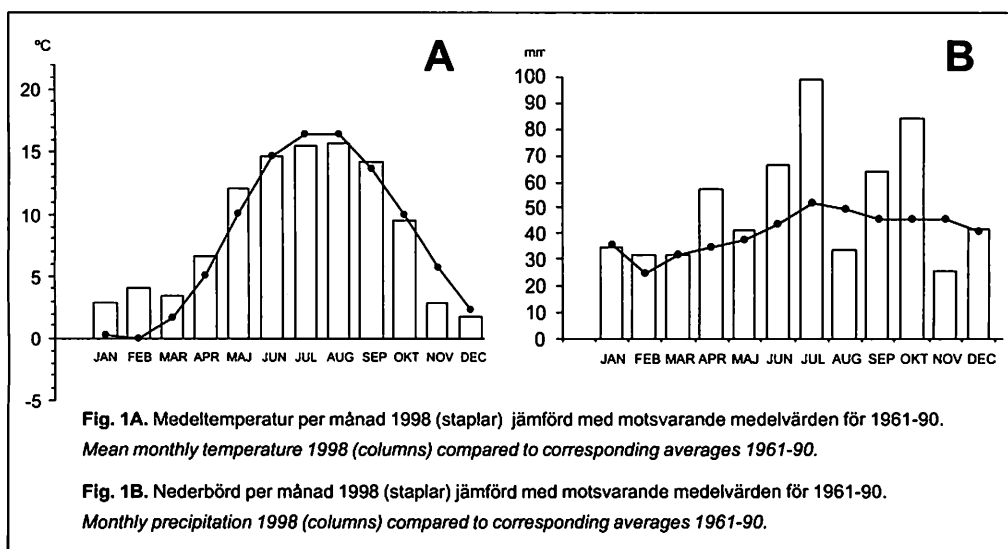
Majvädret var mycket växlande. Tidvis var det varmt med mer än +20 grader. Olikt många av de senaste årens majmånader blev maj 1998 varmare än normalt i Sydsverige och det kan måhända ha haft viss betydelse för fåglarnas häckningsresultat.

Däremot var årets sommar en enda lång period med ostadigt väder, mycket regn och relativt låga temperaturer. Det storskaliga lufttrycksläget medförde att lågtrycksbanorna gick från Atlanten upp över Skandinavien samt i några fall från den europeiska kontinenten

norrut. Regnskurarna var talrika och vinden frisk. Under 25 dagar i augusti var vindriktningen mellan SW och NW utom precis vid månads-skiftet, då den vred mot nord och avtog.

Under första septemberveckan dominerades vädret av ett högtryck i nordost, vilket medförde en ihållande frisk ostvind över Sydsverige. Efter ett par ordentliga regnväder den 9 och 12-13 kom västvinden och regnskurarna tillbaka några dagar. Under perioden 17-25 september bestämdes vädret åter av ett högtryck och flera dagar var det svag vind! Tyvärr var molntäcket ofta kompakt och sikten dålig. Vinden ökade sakta från ost och vid månads-skiftet var den uppe i kulingstyrka. Den höll i sig några dagar men den 7-8 oktober kom mildare luft in från sydväst och en lång period med ostadigt väder inleddes. Särskilt under månadens senare hälft passerade flera djupa lågtryck med mycket nederbörd och kraftiga sydväst- och västvin- dar. Högsta medelvinden vid Falsterbo, 23 m/s, uppmättes på förmiddagen 28 oktober. Kuling (minst 14 m/s) var det i genomsnitt varannan dag under oktober.

De två första dagarna i november var härliga höstdagar med sol och svaga vindar. Men nya regnväder och mera blåst följde, så småningom också kyla. November 1998 blev en av seklets kallaste, med en medeltemperatur på 3-4 grader under den normala. Kylan fortsatte nästan två

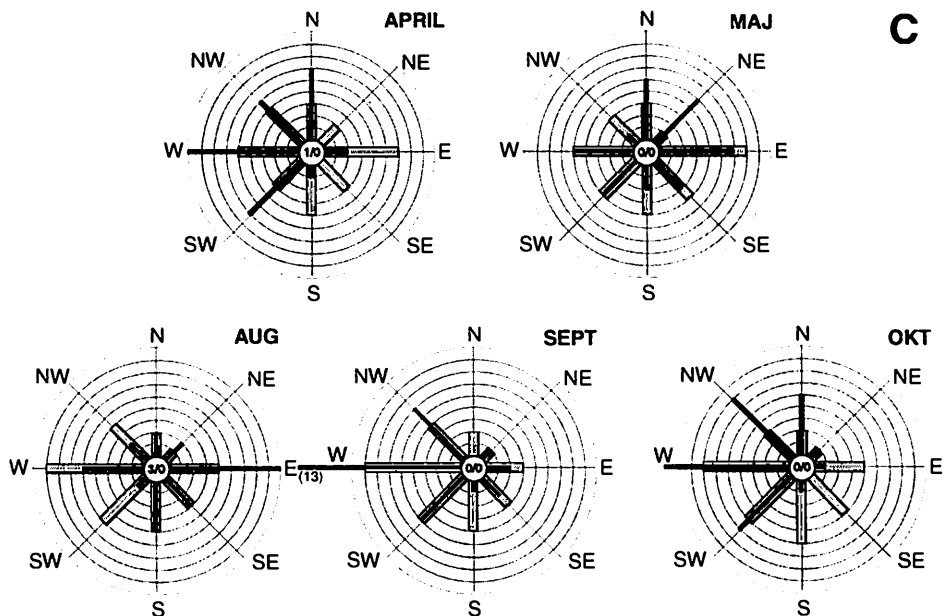

Fig. 1C. Fördelning av vindriktningar (kl 0700) per månad under ringmärkningssäsongerna 1998 (svarta staplar) jämförd med medelfördelningen per månad 1961-90 (grå staplar). Siffrorna i mitten anger antalet vindstilla dagar.

Wind directions (0700 hrs) per month during ringing seasons 1998 (black columns) compared to monthly averages 1961-90 (grey columns). Figures in centre indicate number of calm days.

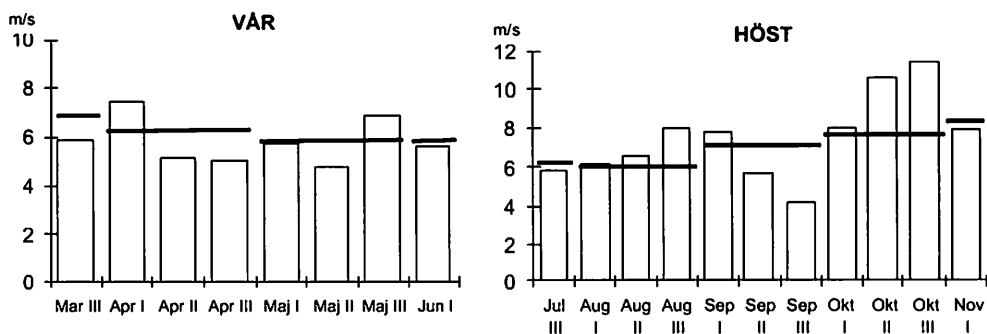

Fig. 1D. Medelvindstyrka m/s per tiodagarsperiod under ringmärkningssäsongerna 1998. De vågräta linjerna anger månadsmedelvärdena för perioden 1961-90. Alla observationer (åtta per dag) inkluderade.

Mean wind force m/s per ten-day period during ringing seasons 1998. Horizontal lines indicate monthly averages 1961-90. All observations (8 a day) included.

veckor in i december. Därefter inleddes en lång period med mildväder som höll sig året ut.

A: Fyren 21 mars - 10 juni

Under vårsäsongen ringmärktes 3508 fåglar av 52 arter, alltså nästan lika med fjolårets resultat. Det är därmed den näst högsta säsongssumman sedan 1992, men fortfarande är det en bit kvar till medeltalet (4309). Talrikaste arter var som vanligt rödhake och lövsångare (Tabell 1), som utgjorde 20 respektive 42 % av säsongssumman. Endast fyra arter till fångades i tresiffrigt antal, nämligen järnsparv, rödstjärt, kungsfågel och bofink (Tabell 1, Appendix). Det är värt att notera, att antalet rödstjärtar för fjärde gången

på fem vårar var högre än medeltalet och att antalet lövsångare var det högsta sedan 1991. Även antalet svartvita flugsnappare var näst intill medelvärde. För många andra långflyttande arter var däremot siffrorna fortsatt låga.

Säsongens högsta dagssummor hamnade alla mellan 200 och 300 märkta fåglar (Tabell 2). Sammanlagt utgör fångsten under de dagar som redovisas i Tabell 2 drygt tredjedelen av den totala säsongssumman.

En relativt stor andel av europaflyttarna fångades i slutet av mars, naturligtvis beroende på den milda vädertyp som då rådde. Bland tropikflyttarna var årtsångarens ankomst mest avvikande från det normala mönstret. Drygt 40 % av fåglarna fångades i april mot normalt 5 %.

Detta beror säkert på att mycket varm luft strömmade upp från sydost i slutet av april. Årtsångarna, som är sydostflyttare, kom med värmen. Andra sydostflyttare, som t. ex. göktyta och näktergal, observerades också då, något tidigare än normalt.

Fångstsiffrorna under säsongens tre sista veckor var mycket låga (ca 10 ex/dag) på grund av långvarigt ostadigt väder. Detta påverkade förstås också säsongssummorna för de arter som anländer senast, t. ex. härmsångare och trädgårdssångare.

Fem brandkronade kungsfåglar ringmärktes under våren (Tabell 7). Totalt har 43 brandkronade ringmärkts under våren 1980-98 och arten tillhör därmed de få som generellt fångas i större antal på våren än på hösten. För närvarande är antalet vårmärkta brandkronade ungefär dubbelt så stort som antalet höstmärkta (21). Det skall dock tilläggas, att hälften av de höstmärkta fåglarna fångats under de tre senaste åren, måhända ännu en indikation på att den brandkronade håller på att etablera sig som skånsk häckfågel (jfr. Green m. fl. 1997, Flyckt m. fl. 1998).

Tabell 1. Fångstsiffror för några valda arter under våren 1998 (Fyren 21 mars - 10 juni) jämförda med medeltalen för 1983-92. *Number of ringed birds in some selected species during spring 1998 (Lighthouse garden 21 March - 10 June) compared to averages 1983-92.*

	Medelv.	
	1998	1983-92
Europaflyttare		
<i>Short- or medium-distance migrants</i>		
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	84	55
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	222	180
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	687	979
Koltrast <i>Turdus merula</i>	52	61
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	37	63
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	111	185
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	100	144
Tropikflyttare		
<i>Long-distance migrants</i>		
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	8	20
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	111	99
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	19	38
Årtsångare <i>Sylvia curruca</i>	97	120
Tömsångare <i>Sylvia communis</i>	40	72
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	29	71
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i> *	44	64
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i> *	64	53
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	1480	1554
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	15	20
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	46	49
Tömskata <i>Lanius collurio</i>	4	27

* övervintrar även N om Sahara / also wintering N of the Sahara

Tabell 2. Högsta dagssummor under våren 1998 (Fyren 21 mars - 10 juni).

Highest daily totals during spring 1998 (Lighthouse garden 21 March - 10 June).

Datum	Talrikaste arter	Summa	
Date	Most numerous species	Daily tot.	
20 april	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	224	287
	Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	17	
15 maj	Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	172	254
	Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	31	
3 maj	Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	173	236
	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	23	
17 maj	Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	199	221
14 maj	Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	174	217
	Sv.v. flugsn. <i>Ficedula hypoleuca</i>	20	
	Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	10	

decenniets högsta och nästan dubbelt så många som 1997. För hälften av de långflyttande arterna i Tabell 3 ligger säsongssummorna 1998 över medeltalen och siffrorna för rödstjärt, lövsångare och svartvit flugsnappare är de högsta sedan 1988. Samma tre arter visar positiva trender i fångstsiffrorna på våren (jfr. ovan). Även kort- och medeldistansflyttarna var förhållandevis talrika, med rödhake och gärdsmyg högt över samt taltrast och kungsfågel nära respektive medelvärden, trots de ibland miserabla fångstförhållandena med ständig blåst.

B: Fyren 21 juli - 10 november

Under höstsäsongen ringmärktes 9566 fåglar av 56 arter vid Fyren, en siffra som ligger långt under medeltalet (12 792). Detta beror i hög grad på att arter som blåmes och grönsiska förekom i små mängder. Likväl var fångsten koncentrerad till den senare hälften av säsongen, om än inte i lika hög grad som t.ex. i fjol. Fram t. o. m. 15 september hade sålunda drygt 2800 fåglar fångats (30 % av säsongssumman). Den högsta månadssumman uppnåddes i september (4181, 44 % av säsongssumman).

Talrikaste art var rödhake med drygt 2900 märkta. Ytterligare två arter, lövsångare och kungsfågel, uppnådde fyrsiffrigt antal. Elva arter därutöver ringmärktes i tresiffriga antal: gärdsmyg, järnsparv, rödstjärt, taltrast, trädgårdssångare, svarthätta, gransångare, svartvit flugsnappare, blåmes, bofink och grönsiska (Tabell 3, Appendix). Uppdelat på olika kategorier av flyttare betyder det, att tropikflyttarna utgjorde 26 % (1997: 11 %), kort- och medeldistansflyttare 70 % (20 %) och de partiella flyttarna (invasionsarterna) 4 % (69 %) av säsongssumman.

Andelen tropikflyttare (26 %) är den högsta under 1990-talet. Även det faktiska antalet tropikflyttare, 2500 (samtliga arter inräknade), är

Nästan 1000 gärdsmyg ringmärktes under året.
Foto: Jens B Bruun.

Tabell 3. Fångstsiffror för några valda arter under hösten 1998 (Fyren 21 juli - 10 november) jämförda med medeltalen för 1983-92. För de partiella flyttarna anges tidigare högsta säsongssumma.

Number of ringed birds in some selected species during autumn 1998 (Lighthouse garden 21 July - 10 November) compared to averages 1983-92. In partial migrants, the highest total from previous seasons is shown.

	1998	Medelv. 1983-92
Tropikflyttare		
<i>Long-distance migrants</i>		
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	71	162
Rödstart <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	214	176
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	34	45
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	78	72
Törsångare <i>Sylvia communis</i>	47	37
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	108	210
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i> *	121	93
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i> *	192	110
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	1369	1259
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	45	78
Svarvit flugsn. <i>Ficedula hypoleuca</i>	123	126
Tömskata <i>Lanius collurio</i>	7	23
Europaflyttare		
<i>Short- or medium-distance migrants</i>		
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	783	452
Järmsparv <i>Prunella modularis</i>	297	248
Rödthake <i>Erithacus rubecula</i>	2946	2050
Koltrast <i>Turdus merula</i>	39	38
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	187	187
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	1910	1851
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	173	144
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	38	101
Partiella flyttare "Invasionsarter"		
Partial migrants "Irruptive species"		
Svartmes <i>Parus ater</i>	2	90: 716
Blåmes <i>Parus caeruleus</i>	259	96: 11829
Talgöxe <i>Parus major</i>	52	81: 1500
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>	190	88: 2899
Gråsiska <i>Carduelis flammea</i>	44	95: 988
Domherre <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	24	94: 242

* övervintrar även N om Sahara / also wintering N of the Sahara

Sammantaget tyder detta på att 1998 var ett tämligen lyckosamt häckningsår. Frånvaron av mesar och siskor förändrar inte den bilden. Frösättningen var nämligen god, såväl hos bok som hos andra träd, och därmed stannade mesarna och siskorna kvar i stor utsträckning. Det var också gott om bär, vilket bl.a. avspeglas i att bara ett fåtal rödvingetrastar och ingen björktrast fångades under hösten.

Den högsta dagssumman (837) uppnåddes så pass sent som 24 oktober och den tredje högsta (552) 1 november (Tabell 4). Den sistnämnda är förstås den högsta i november någonsin. För första gången på tio år blev det även en god fångstdag i augusti (494 den 24, jfr. Flommen nedan). Förutom de dagar som redovisas i Tabell 4 förekom två dagar med över 300 märkta fåglar och det betyder att 40 % av den totala säsongssumman togs på sju dagar (av 113). Detta är emellertid inget exceptionellt för just denna hösten. Samma andel var exempelvis lika hög 1996 (39 %) och 1997 var den ännu högre (48 %).

Tabell 4. Högsta dagssummor under hösten 1998 (Fyren 21 juli - 10 november).

Highest daily totals during autumn 1998 (Lighthouse garden 21 July - 10 November).

Datum Date	Talrikaste arter Most numerous species	Summa Daily tot.	
24 okt	Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	474	837
	Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	112	
	Blåmes <i>Parus caeruleus</i>	82	
	Talgoxe <i>Parus major</i>	33	
	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	32	
17 sep	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	520	821
	Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	93	
	Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	86	
	Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	32	
1 nov	Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	310	552
	Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	110	
	Blåmes <i>Parus caeruleus</i>	39	
	Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>	23	
24 aug	Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	404	494
	Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	27	
	Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	14	
12 sep	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	288	482
	Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	111	
	Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	20	

C: Flommen 21 juli - 30 september

Höstens totalsumma vid Flommen, 4375 fåglar av 39 arter, är den tredje bästa säsongssumman under 1990-talet men under normalvärdet (4875). Talrikaste art var som vanligt rörsångare (2527). Därutöver fångades bara fyra arter (rödhake, sävsångare, lövsångare och sävsparv) i tresiffriga antal (Tabell 5, Appendix). Säv- och rörsångare utgjorde tillsammans 73 % av totalsumman. För båda ligger summorna för 1998 väl över medelvärdet. Antalet lövsångare är fortfarande lågt, även om årets summa (405) är den tredje högsta under 1990-talet.

Den högsta dagssumman (597, Tabell 6) uppnåddes 24 augusti, det är dessutom den tredje högsta någonsin på lokalen. Den extremt höga koncentrationen av rastande nattsträckare denna dag (se också

Lövsångaren var som vanligt den talrikaste tropikflyttaren. Foto: Jan Elmelid/N.

Tabell 5. Fångstsiffror för några valda arter (alla tropikflyttare) under hösten 1998 (Flommen 21 juli - 30 september) jämförda med medeltalen för 1983-92

Number of ringed birds in some selected species (long-distance migrants) during autumn 1998 (Flommen Reed bed 21 July - 30 September) compared to averages 1983-92.

	1998	Medelv. 1983-92
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i>	50	157
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	10	25
Gulärla <i>Motacilla flava</i>	28	51
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	40	57
Gräshoppsångare <i>Locustella naevia</i>	2	3
Sävsångare <i>A. schoenobaenus</i>	658	551
Kärrsångare <i>A. palustris</i>	99	110
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	2527	2162
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	405	954

Tabell 6. Högsta dagssummor under hösten 1998 (Flommen 21 juli - 30 september).

Highest daily totals during autumn 1998 (Flommen Reed bed 21 July - 30 September).

Datum Date	Talrikaste arter Most numerous species	Summa Daily tot.
24 aug	Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	376
	Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	177
	Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	24
12 sep	Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	82
	Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	69
	Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	31
10 aug	Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	151
	Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	13
15 aug	Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	116
	Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	26
	Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	26
	Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i>	20
11 aug	Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	121
	Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	24
	Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i>	12
17 sep	Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	77
	Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	24
	Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	23

Tabell 4) förklaras av väderkartan för 24 augusti. Över Sverige rådde då en nordlig luftström - alltså medvind för flyttfågla - men längst ner i söder låg ett kompakt molnområde (helmulet vid Falsterbo) och det regnade över södra Östersjön. Sträcket bromsades upp och sannolikt var hela södra Skåne tämligen välfyllt med rastande småfåglar denna dag. En liknande situation rådde 12 september, då ett frontsystem närmade sig söderifrån. Denna dag var sävsångaren den vanligaste arten i vassen (82 märkta).

Tidsfördelningen av sävsångarfångsten var klart avvikande från det normala mönstret med mediandatum nästan två veckor senare än vanligt. Lite förvånande fångades bara 24 sävsångare 24 augusti, endast en dag före genomsnittligt mediandatum. Varför?

I mitten av juli upptäckte Björn Malmhagen att det fanns skäggesar i Flommen. När ringmärkningen startade 21 juli, konstaterades att uppemot 50 skäggesar höll till i vassen. Ungefär hälften av dem (24) hamnade i näten direkt. Därefter låg dagssummorna på lägre nivå (Fig. 2) och vid säsongens slut 30 september hade 49 skäggesar ringmärkts. Tidigare hade endast tre skäggesar ringmärkts vid Falsterbo: 1977 och 1995(2), alla vid Flommen.

Flertalet skäggesar (41) var ungfåglar (1k) och av dem bestämdes 23 till hanar och 18 till honor. Av de åtta gamla (2k+) fåglarna var fem hanar och tre honor. Häckning konstaterades för minst ett par under ring-

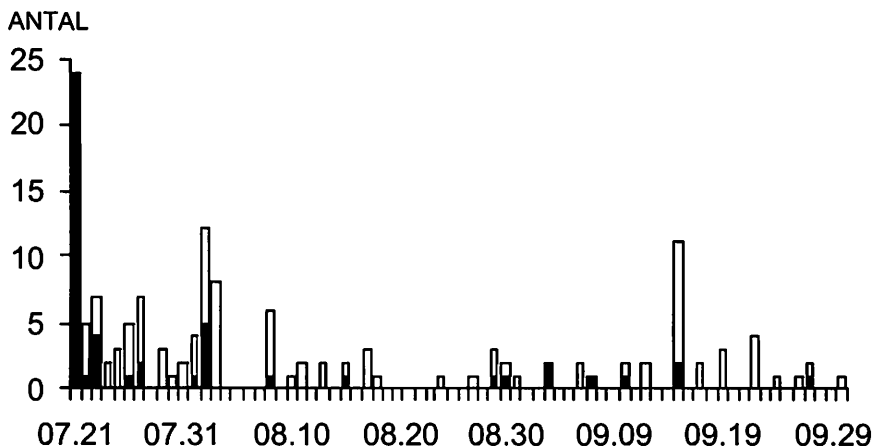

Fig. 2. Daglig fångst av skäggmes *Panurus biarmicus* vid Flommen 21 juli-30 september. Svarta staplar = nymärkningar (N=49), vita staplar = återfångster (N=93 fördelade på 38 fåglar).

Daily captures of Bearded Tits *Panurus biarmicus* at Flommen 21 July - 30 September. Black columns = first captures (N=49). White columns = recaptures (N=93, 38 birds).

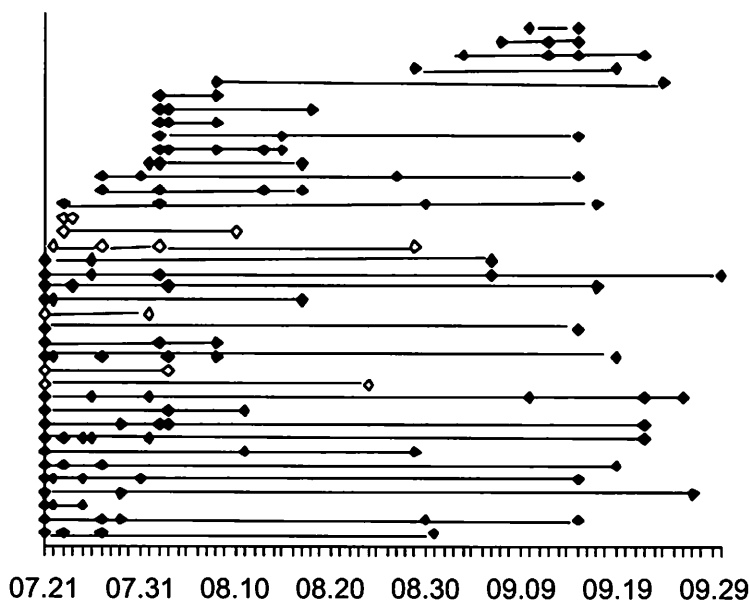

Fig. 3. Återfångsternas fördelning på varje återfångad skäggmes *Panurus biarmicus* (N=38, Flommen, 21 juli - 30 september). Fyllda symboler = ungfåglar (1k), tomma symboler = gamla fåglar (2k+). Första symbolen anger märkdatum.

Distribution of recaptures of Bearded Tits *Panurus biarmicus* for each individual (N=38, Flommen, 21 July - 30 September). Filled symbols = 1st year birds (Euring code 3), empty symbols = adults (Euring code 4). First symbol indicates first capture.

Tabell 7. Ovanligare arter vid Falsterbo ringmärkta 1998 samt totala antalet 1980-98.
Rare species at Falsterbo ringed in 1998 and total number 1980-98.

Lokal och datum <i>Site and date</i>	N 1980-98
Vassångare <i>Locustella luscinioides</i>	Flo 31 jul 3
Fältsångare <i>Acrocephalus agricola</i>	Flo 1 sep 3
Trastsångare <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Flo 11, 25 aug 26
Höksångare <i>Sylvia nisoria</i>	Fyr 29 maj 23
Lundsångare <i>Phylloscopus trochiloides</i>	Fyr 13, Flo 17 aug 11
Talgåsångare <i>Phylloscopus inornatus</i>	Fyr 30 sep 14
Brandkronad kungsfågel <i>Regulus ignicapillus</i>	Fyr 28 mar (2), 6, 13, 18 apr., 30 sep, 13, 21 okt 64
Tofsmes <i>Parus cristatus</i>	Fyr 17 apr 3
Skäggmes <i>Panurus biarmicus</i>	Flo jul: 32, aug: 10, sep: 7 51
Gulhämpling <i>Serinus serinus</i>	Fyr 3 maj, 5 nov 11
Dvärgsparv <i>Emberiza pusilla</i>	Fyr 12 okt 7

märkningsperioden, eftersom nyutflugna ungar fångades i början av september. Sannolikt häckade fler par tidigare under sommaren men undgick upptäckt.

Skäggmesarna höll till i området under hela ringmärkningssäsongen, vilket innebar en rad återfångster (Fig. 2, 3). Totalt gjordes 93 återfångster fördelade på 38 fåglar, vilket betyder att tre av fyra nymärkta fåglar återfångades åtminstone en gång. Gamla fåglar återfångades i allmänhet bara en gång medan några ungfåglar återfångades upp till fem gånger (Fig. 3). Egentligen borde antalet återfångster blivit högre eftersom fåglarna och fångstnäten dagligen befann sig i samma område. Sannolikt lärde sig skäggmesarna att undvika näten.

En annan orsak till att antalet återfångster blev så pass lågt är, att skäggmesarna ruggar under sensommaren och därför rör sig mindre (jfr. Gezelius 1993). Såväl gamla som unga fåglar ruggar komplett (Ginn & Melville 1983), varefter åldersklasserna inte kan separeras med hjälp av fjäderdräkten. Vid Flommen hade de ungfåglar som fångades i juli och början av augusti knappt påbörjat ruggningen. Därefter "försvann" de under hela augusti men dök åter upp i mitten av september, nu med helt ny fjäderdräkt (jfr. Fig. 3). Några ruggade fortfarande men var i slutfasen. Samtidigt fångades

nya, oruggade ungfåglar, vilka måste ha kommit från sen häckning i Flommen.

Grovt räknat tog det ungefär 50 dagar för skäggmesarna att genomföra ruggningen. Det ligger väl i linje med resultaten från de undersökningar som genomförts på större material vid Tåkern (Gezelius 1993) och Kvismaren (Sondell 1994).

Det är oklart hur länge efter ringmärknings-säsongens slut som skäggmesarna fanns kvar i vassen. Senaste observation från Flommen i stationens dagbok är daterad 9 oktober. Emellertid sågs 35 skäggmesar på sträck vid Nabben 24 oktober och flockar i "högflykt" sågs vid Fyren 1 och 3 november (45 respektive 35 ex). Därutöver finns en observation av 22 rastande vid Slusan 1 november.

D: Övrig fångst

Denna kategori omfattar 625 fåglar av 32 arter. Merparten ringmärktes i en trädgård vid Pysslingevägen i Falsterbo (P-G Bentz).

E: Pullmärkning

Under året ringmärktes 306 boungar av 8 arter. Intressantast var en jorduggla (ett av två syskon), som ringmärktes på Ljungen 14 juli. Vidare märktes tio tornfalkar (fyra i holken på fyren och sex i Skanörs kyrka), 89 blåmesar, 99 talgoxar, 93 starar (i holkar vid Fyren och fågelstationen) samt enstaka kullar av koltrast, björktrast och svartvit flugsnappare.

Återfynd och kontroller

Under tiden april 1998 - februari 1999 rapporterades totalt 50 återfynd av fåglar ringmärkta vid Falsterbo och märkdata för 33 kontroller av fåglar med främmande ringar (varav 14 utländska). Den vanligaste arten (av 19) bland återfynden var rörsångare (14). Ingen annan art kom över fyra fynd. Detsamma gäller fördelningen av de främmande kontrollerna (11 arter), där rörsångaren stod för närmre hälften (14). Dessutom gjordes 75 kontroller fördelade på 15 arter av egna tidigare märkningar (efter minst 3 månader) mest rörsångare (29) och lövsångare (9). Nedan kommenteras några av fynden artvis:

Gärdsmyg: Vårt första fynd från de Brittiska öarna blev en kontroll från Northumberland, 907 km rakt västerut från Falsterbo. Märkdatum (24 september) och fynddatum (7 oktober) indikerar att de kraftiga ostvindarna under första oktoberveckan medverkat till fyndet.

Rödhake: En rödhake som märktes 31 augusti hittades 8 dagar senare i Smögen, Bohuslän, 344 km NNW Falsterbo. Visserligen är retursträck väl dokumenterat, men när det rör sig om avstånd som ovanstående ställer man sig allt lite frågande. En annan rödhake återfanns i Eslöv efter sju dagar (september), ett mera rimligt avstånd.

Rörsångare: En nästan sju år gammal rörsångare (märkt som ungfågel 1991) kontrollerades i Mali i mitten av mars 1998. Det är vårt sydligaste fynd av rörsångare och dessutom det första söder om Sahara. Avståndet från Flommen till fyndplatsen i Mali är 4816 km (Fig 4, stor stjärna). Av övriga rörsångarfynd 1998 var åtta kontrollerade av ringmärkare i Belgien.

Lövsångare: En hona kontrollerades på Sardinien under vårflyttningen. Hon var märkt

våren 1994 som 3k+ och var alltså ute på sin femte returreresa (minst) vid kontrolltillfället.

Blåmes: En ungfågel från september 1996 kontrollerades i september 1998 vid Ventes Ragas i Litauen. Ytterligare ett par kontroller (mer än 1 år efter märkningen) av en lettisk respektive en polsk blåmes vid Falsterbo visar på upprepade flyttningsrörelser hos en och samma individ.

Grönsiska: En hane som märktes hösten 1997 kontrollerades på två olika ställen i Belgien i december samma år.

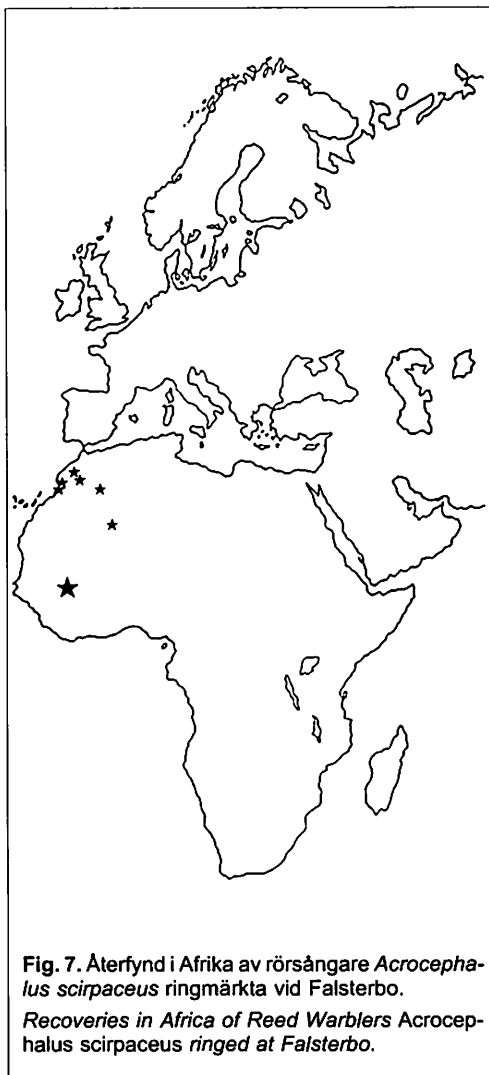

Fig. 7. Återfynd i Afrika av rörsångare *Acrocephalus scirpaceus* ringmärkta vid Falsterbo.

Recoveries in Africa of Reed Warblers Acrocephalus scirpaceus ringed at Falsterbo.

Meddelanden från Falsterbo fågelstation

Under 1998 utökades stationens meddelandeserie med följande publikationer:

186. Karlsson, L., Ehnborn, S. & Walinder, G. 1998. Ringmärkningen vid Falsterbo fågelstation 1997. -*Anser* 37: 161-178.
 187. Kjellén, N. 1998. Annual variation in numbers, age and sex ratios among migrating raptors at Falsterbo, Sweden from 1986-95. *Journal für Ornithologie* 139: 157-172.
 188. Kjellén, N. 1998. Studier av rovfågelsträcket vid Falsterbo, Sverige. *Dansk Orn. For. Tidsskrift* 92: 317-326.
 189. Kjellén, N. 1998. Rovfågelsträcket över Falsterbohalvön hösten 1997. -*Anser* 38: 19-35.
- Särtryck av dessa uppsatser, liksom av tidigare publicerade meddelanden, kan beställas från fågelstationen (adress nedan).

Tack

I själva ringmärkningsarbetet deltog (förutom undertecknade): Per Andell, P-G Bentz, Ute Bradter, Petra Burkhardt, Jesus Carrasco, Katia Hueso, Veronica Johansson, Björn Malmheden, Jens Mattsson, Ana Norlén, Åsa Olsson, Karin Persson, Robin Reid, Jesper Segergren, Johan Stållberg, Göran Svahn, Kaj Svahn och Ann Mari Thorner.

I Falsterbokommittén ingick (förutom undertecknade) Thomas Alerstam, P-G Bentz, Paul Eric Jönsson, Nils Kjellén, Björn Malmheden, Karin Persson, Roland Sandberg och Susanne Åkesson. Leif Hansson skötte som vanligt stationens ekonomi och bokföring på ett utmärkt sätt.

Den löpande fältverksamheten finansieras genom inkomster från guidning och försäljning. Till guidningen erhöles ekonomiskt stöd från Länsstyrelsens Miljövårdsenhet och från Vellinge kommun. Anslag ur Nils Olof Berggrens fond (Kungl. Fysiografiska Sällsk., Lund) erhöles till radiosändarförsök och orienteringsexperiment.

Till ovanstående och till alla andra som engagerat sig i eller bidragit till stationens verksamhet under 1998 framför vi härmed vårt hjärtliga tack.

Från och med nästa år kommer den årliga ringmärkningsrapporten (tillsammans med andra årsrapporter) eventuellt att publiceras i Fåglar i Skåne i stället för i Anser. Diskussion pågår både i Anser-redaktionen och i Falsterbokommittén. Läsakretsen är naturligtvis också välkommen med synpunkter på den föreslagna förändringen.

Referenser

- Flyckt, G., Green, M., Hammar, J., Larsson, H., Ottvall, R., Råberg, L., Segergren, J. & Strandberg, R. 1998. Fåglar i Skåne 1997. *Anser Suppl.* 41. Lund.
- Gezelius, L. 1993. Ruggning och irisfärg hos unga skäggmesar i Tåkern. -*Vingspegeln* 12: 53-60.
- Ginn, H. B. & Melville, D. S. 1983. Moulting in birds. *BTO Guide* 19. Tring.
- Green, M., Larsson, H., Malmheden, B., Ottvall, R., Rellmar, M., Råberg, L. & Segergren, J. 1997. Fåglar i Skåne 1996. *Anser Suppl.* 40. Lund.
- SMHI. 1998. *Väder och vatten*. Norrköping.
- SMHI. 1999. *Väderåret 1998*. Norrköping.
- Sondell, J. 1995. Skäggmesens ruggning i Kvismaren. -*Fåglar i Kvismaren* 10: 2-7.

Summary

Daily trapping of migrants (mainly passerines) was carried out at Falsterbo (55.23 N, 12.50 E), southern Sweden, during spring and autumn of 1998. Annual and seasonal totals of all species are given in Appendix. The annual total, 18 380 birds (average 1980-97: 23 500), was the fourth lowest during 19 years of standardized trapping. About 95 % were trapped within the standardized trapping scheme (sections A-C below and in Appendix). Unless stated otherwise, expressions like "normal", "average", "mean index" etc. in the text refer to averages 1983-92.

Summary of weather conditions (temperature, precipitation, wind direction and wind force) are shown in Fig. 1. As shown in Fig. 1D the autumn of 1998 was extremely windy, especially in October.

A: Fyren (Lighthouse garden) 21 March - 10 June

In spring 3508 birds of 52 species were ringed. Although it was the highest spring total since 1992, it was still below the average (4309). Most numerous were Robin and Willow Warbler, while only four more species, Dunnock, Redstart, Goldcrest and Chaffinch, were trapped in numbers exceeding 100 (Table 1, Appendix). It should be pointed out that the number of Redstarts was higher than the average for the fourth time in five years and the number of Willow Warblers the highest since 1991. However, comparison with spring averages in some selected species (Table 1) show that most long-distance migrants were still captured in low numbers. The highest daily totals are shown in Table 2.

Among the rare species caught in spring (Table 7) were five Firecrests. Since 1980, 43 Firecrests have been ringed in spring, compared to only 21 during autumn. However, half of the autumn captures were made during 1996-98, an indication of Firecrests becoming more frequent breeding birds in southern Sweden.

B: Fyren (Lighthouse garden) 21 July - 10 November

During this period, 9566 birds of 56 species were ringed (average: 12 792). Most numerous was Robin (2900). Two more species (Willow Warbler and Goldcrest) were trapped in numbers exceeding 1000 and another eleven were trapped in numbers higher than 100 (Table 3 and Appendix). As to different categories of migrants, the long-distance migrants were 26 %, medium- and short-distance migrants 70 % and partial migrants 4 % of the seasonal total.

The proportion of long-distance migrants was the largest during the 1990s. This is not only an effect of the relative

absence of partial migrants like Blue Tits, since the actual number of long-distance migrants (2500) as well as the highest of the 1990s. In fact, the totals in Redstart, Willow Warbler and Pied Flycatcher were the highest since 1988. Also, some of the medium-distance migrants like Wren and Robin were quite numerous, in spite of the miserable trapping conditions with strong winds each and every day. The low numbers in partial migrants were caused by rich crops of seeds and berries making lots of food available and migration unnecessary for these species. The highest daily totals are shown in Table 4 and rare species are listed in Table 7.

C: Flommen (reed bed area) 21 July - 30 September

The total, 4375 ringed birds (39 species), is the third highest since 1980 and close to the average (4875). The efforts were as usual focused on long-distance migrants, especially *Acrocephalus* warblers. Reed Warbler represented 58 % of the grand total (Table 5, Appendix). Only another three species (Robin, Sedge Warbler and Willow Warbler) were trapped in numbers exceeding 100. The seasonal totals in Sedge and Reed Warbler were well above the average.

Reed warbler

Photo: Tero Niemi

For the first time ever, Bearded Tits were quite abundant in the reeds and at least one pair was breeding during the ringing season. In all 49 Bearded Tits were ringed and 38 of them were recaptured at least once (Fig. 2, 3). Most birds were trapped at the very beginning of the ringing season. Then there was a second peak around mid-September, when the birds had completed their moult. At the same time, however, some newly fledged nestlings were also trapped. The Bearded Tits stayed in the area all through the ringing season and probably did not leave until the beginning of November.

The highest daily totals at Flommen are shown in Table 6 and rare species in Table 7.

Recoveries

Between April 1998 and February 1999, 50 recoveries were reported and 33 birds ringed elsewhere (14 foreign) were controlled at Falsterbo. Additionally, 75 recaptures were made of birds ringed at Falsterbo more than three months earlier.

Among the most interesting recoveries was our first recovery of a Reed Warbler south of the Sahara. It was controlled in Mali in March, 4816 km away from Flommen (Fig. 4). A Wren ringed 24 September was recaptured in Northumberland, GB, 7 October, 900 km W Falsterbo. It was our first Wren recovery from the British Isles. Very likely it was "helped" there by the strong easterly winds during early October.

**Lennart Karlsson,
Sophie Ehnbohm &
Göran Walinder**

Falsterbo fågelstation,
Fyren, 239 40 Falsterbo

Skäggmes, hona.
Foto: Tero Niemi

APPENDIX

Ringmärkta fåglar vid Falsterbo fågelstation 1998 fördelade på fångstlokaler. A: Fyren 21 mars - 10 juni. B: Fyren 21 juli - 10 november. C: Flommen 21 juli - 30 september. D: Fångst utanför standard-programmet. E: Pull.

Number of birds ringed at Falsterbo Bird Observatory in 1998 distributed on different trapping sites. A: Fyren (lighthouse) 21 March - 10 June. B: Fyren 21 July - 10 November. C: Flommen (reedbed) 21 July - 30 September. D: Trapping outside the standard scheme. E: Pulli.

	A	B	C	D	E	SUMMA
SPARVHÖK <i>Accipiter nisus</i>	-	30	-	2	-	32
TORNFALK <i>Falco tinnunculus</i>	-	-	-	-	10	10
VATTENRALL <i>Rallus aquaticus</i>	-	-	1	-	-	1
RINGDUVA <i>Columba palumbus</i>	-	-	-	4	-	4
JORDUGGLA <i>Asio flammeus</i>	-	-	-	-	1	1
GÖKTYTA <i>Jynx torquilla</i>	-	1	-	-	-	1
BACKSVALA <i>Riparia riparia</i>	-	-	28	-	-	28
LADUSVALA <i>Hirundo rustica</i>	2	-	50	1	-	53
HUSSVALA <i>Delichon urbica</i>	-	-	2	-	-	2
TRÄDPIPLÄRKA <i>Anthus trivialis</i>	2	71	10	-	-	83
ÄNGSPIPLÄRKA <i>Anthus pratensis</i>	1	5	2	-	-	8
GULÄRLA <i>Motacilla flava</i>	-	1	28	-	-	29
SÄDESÄRLA <i>Motacilla alba</i>	12	5	5	1	-	23
GÄRDSMYG <i>Troglodytes troglodytes</i>	84	783	34	62	-	963
JÄRNSPARV <i>Prunella modularis</i>	222	297	15	25	-	559
RÖDHAK <i>Erithacus rubecula</i>	687	2946	109	270	-	4012
NÄKTERGAL <i>Luscinia luscinia</i>	8	-	-	1	-	9
BLÅHAK <i>Luscinia svecica</i>	1	-	2	-	-	3
SVART RÖDSTJÄRT <i>Phoenicurus ochruros</i>	8	3	-	-	-	11
RÖDSTJÄRT <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	111	214	13	8	-	346
BUSKSKVÄTTA <i>Saxicola rubetra</i>	5	5	40	-	-	50
STENSKVÄTTA <i>Oenanthe oenanthe</i>	2	4	3	-	-	9
KOLTRAST <i>Turdus merula</i>	52	39	-	18	5	114
BJÖRKTRAST <i>Turdus pilaris</i>	9	8	-	1	2	20
TALTRAST <i>Turdus philomelos</i>	37	187	-	5	-	229
RÖDNINGETRAST <i>Turdus iliacus</i>	4	6	-	-	-	10
GRÄSHOPPSÅNGARE <i>Locustella naevia</i>	-	4	2	-	-	6
VASSÅNGARE <i>Locustella luscinioides</i>	-	-	1	-	-	1
SÄVSÅNGARE <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	-	-	658	-	-	658
FÄLTSÅNGARE <i>Acrocephalus agricola</i>	-	-	1	-	-	1
KÄRRSÅNGARE <i>Acrocephalus palustris</i>	15	-	99	1	-	115
RÖRSÅNGARE <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	22	12	2527	-	-	2561
TRASTSÅNGARE <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	-	-	2	-	-	2
HÄRMSÅNGARE <i>Hippolais icterina</i>	19	34	-	-	-	53
HÖKSÅNGARE <i>Sylvia nisoria</i>	1	-	-	-	-	1
ÄRTSÅNGARE <i>Sylvia curruca</i>	97	78	-	3	-	178
TÖRNSÅNGARE <i>Sylvia communis</i>	40	47	32	-	-	119
TRÄDGÅRDSSÅNGARE <i>Sylvia borin</i>	29	108	2	1	-	140
SVARTHÄTTA <i>Sylvia atricapilla</i>	44	121	2	17	-	184
LUNDSÅNGARE <i>Phylloscopus trochiloides</i>	-	1	1	-	-	2

	A	B	C	D	E	SUMMA
TAIGASÅNGARE <i>Phylloscopus inornatus</i>	-	1	-	-	-	1
GRÖNSÅNGARE <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	1	16	-	-	-	17
GRANSÅNGARE <i>Phylloscopus collybita</i>	64	192	34	5	-	295
LÖVSÅNGARE <i>Phylloscopus trochilus</i>	1480	1369	405	14	-	3268
KUNGSFÅGEL <i>Regulus regulus</i>	111	1910	-	16	-	2037
BRANDKR. KUNGSFÅGEL <i>Regulus ignicapillus</i>	5	3	-	-	-	8
GRÅ FLUGSNAPPARE <i>Muscicapa striata</i>	15	45	3	4	-	67
MINDRE FLUGSNAPPARE <i>Ficedula parva</i>	1	6	-	-	-	7
SVARTVIT FLUGSN. <i>Ficedula hypoleuca</i>	46	123	1	8	7	185
SKÅGGMES <i>Panurus biarmicus</i>	-	-	49	-	-	49
STJÄRTMES <i>Aegithalos caudatus</i>	-	10	-	-	-	10
TOFSMES <i>Parus cristatus</i>	1	-	-	-	-	1
SVARTMES <i>Parus ater</i>	8	2	-	-	-	10
BLÅMES <i>Parus caeruleus</i>	13	259	14	14	89	389
TALGOXE <i>Parus major</i>	20	52	2	39	99	212
TRÄDKRYPPARE <i>Certhia familiaris</i>	7	4	-	1	-	12
PUNGMES <i>Remiz pendulinus</i>	-	1	21	-	-	22
TÖRNSKATA <i>Lanius collurio</i>	4	7	6	-	-	17
VARFÅGEL <i>Lanius excubitor</i>	-	1	-	-	-	1
SKATA <i>Pica pica</i>	-	3	-	3	-	6
STARE <i>Sturnus vulgaris</i>	18	2	1	1	93	115
PILFINK <i>Passer montanus</i>	-	9	-	2	-	11
BOFINK <i>Fringilla coelebs</i>	100	173	1	22	-	296
BERGFINK <i>Fringilla montifringilla</i>	4	25	1	8	-	38
GULHÄMPLING <i>Serinus serinus</i>	1	1	-	-	-	2
GRÖNFINK <i>Carduelis chloris</i>	14	38	-	37	-	89
STEGLITS <i>Carduelis carduelis</i>	3	-	-	-	-	3
GRÖNSISKA <i>Carduelis spinus</i>	10	190	-	30	-	230
HÄMPLING <i>Carduelis cannabina</i>	37	7	-	1	-	45
GRÅSISKA <i>Carduelis flammea</i>	10	44	-	-	-	54
ROSENFINK <i>Carpodacus erythrinus</i>	2	-	-	-	-	2
DOMHERRE <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	17	24	-	-	-	41
STENKNÄCK <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	1	-	-	-	-	1
GULSPARV <i>Emberiza citrinella</i>	-	28	-	-	-	28
DVÄRGSPARV <i>Emberiza pusilla</i>	-	1	-	-	-	1
SÄVSPARV <i>Emberiza schoeniclus</i>	1	10	168	-	-	179
SUMMA	3508	9566	4375	625	306	18380
Arter	52	56	39	32	8	76